

Nagy Beáta a Budapesti Corvinus Egyetem Szociológia és Társadalompolitika Intézet professzora, a BCE-n működő Társadalmi Nem- és Kultúrakutató Központ (<http://gender.uni-corvinus.hu/>) társigazgatója. Fő kutatási területe a társadalmi nemek és a munkaerőpiac. Nemrég megjelent könyvében arról írt, hogy miért hiányoznak a női hallgatók az informatikai és műszaki felsőoktatásból. Magyar és nemzetközi folyóiratokban egyaránt publikál. Kollégáival nemrég az *Intersections. East European Journal of Society and Politics*, majd pedig a *European Management Review* folyóirat számára szerkesztett különszámot. (Főbb publikációi itt találhatóak: mtmt.hu.) Az általa vezetett 2013-2017 között zajló *Dilemmák és stratégiák a család és munka összehangolásában* című kutatás főbb eredményei 2018-ban az azonos című kötetben jelentek meg. 2017-2020 között *Versenyfutás az idővel* elnevezésű OTKA-kutatás vezetője, amelyben a szülők és kamaszok közösen eltöltött idejét vizsgálják, különös tekintettel a mobiltechnológiára. A *Nők a Tudományban Egyesület* (NaTE) és a *European Consortium of Sociological Research* elnökségi tagja, és részt vesz az *MTA Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottság* munkájában is.

Nők helyzete a hazai tudományos életben az adatok alapján

Bár a magyar felsőoktatás 2012-ig erőteljesen bővült és ezzel együtt nagymértékben feminizálódott, ennek ellenére nem csökkent a diszciplínák közti nagyarányú horizontális nemi szegregáció, és nem vált egyszerűbb a nők előrejutása a tudományos pályán. Ráadásul számos tényező gyengíti a nők jelenlétét és akadályozza a nemi szegregáció csökkenését. Jelen tanulmány a legfrissebb adatok alapján (Felvi, KSH, MTA) bemutatja a horizontális és vertikális szegregáció mintázatait a nők körében a tudományos pályán. A tanulmány az elérhető nemzetközi és hazai szakirodalmak alapján arra keres a választ, hogy a nők kezdeti létszámbeli előnye a felsőoktatásban miért tűnik el a tudományos pálya magasabb fokain. Ezek alapján elmondható, hogy a nemek közötti egyenlőséget akadályozó intézményi és politikai tényezők a felsőoktatás területén: 1.) A nem-reflektív és gendervak pedagógia a közoktatásban, amely nem motiválja kellőképpen a lányokat, sőt elriasztja őket a STEM pályákról 2) a felsőoktatás állami finanszírozásának a társadalmi nemre érzéketlen és ezáltal célellentétes (mert valódi létszámnövelést el nem érő) átalakítása, ami egyértelműen a „kemény” tudományokat preferálja (mérnöki, számítástechnikai, élettudományi), a „lágyakhoz” képest (jog, üzlet, társadalomtudomány, stb.). Ez jelentős és aránytalan csökkenést eredményezett a női

hallgatók arányában; 3) A nemek közötti egyenlőségre reflektáló közpolitika és szemlélet hiánya a közigazgatásban, pl. a nemek közötti egyenlőség megvalósítását célzó nemzeti stratégiát a mai napig nem implementálták; 4) A köz- és felsőoktatás gendervaksága (gendervak tanárképzés és oktatáskutatás, negligált esélyegyenlőségi tervek, a női egyenlőség kérdésének családpolitikai átkeretezése és az anyaság problémájára szűkítése), 5) A társadalmi nem mesterszakokat ért támadás 2016-tól kezdődően, és a CEU ellehetetlenítése, ahol a társadalmi nemekkel kapcsolatos tanulmányokat lehet folytatni. Mindezek eredményeképpen kialakult egy olyan felsőoktatási politika és gyakorlat, amely megerősíti a nők hátrányait, és elnyomja a témával kapcsolatos alternatív diskurzusokat. A tanulmány célja, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy a tudományos életben a női tehetségek folyamatos elvesztegetése zajlik, ami egyben a hazai innovációs potenciált is csökkenti.

Kulcsszó: nők a tudományban, oktatás, nemek egyenlősége, STEM, egyetemi felvételi

Az előadás a Lannert Judittal közösen készített, publikálás alatt álló tanulmány adatain alapul.